

Protokoll 2023/2

- Tid:** 14 augusti 2023 kl 10.30-11.30
- Plats:** Konferensrum Bogskär eller teams
- Deltagare:** Lantråd Veronica Thörnroos, ordförande
Vice lantråd Harry Jansson, vice ordförande
Förhandlingschef Maria Hagman
Stadsdirektör Arne Selander
Kommundirektör Mattias Jansryd
Jurist Sara Karlman
Landshövding Marine Holm-Johansson
VD Susanne Olofsson
Rättschef Michaela Slotte
Avdelningschef Niklas Stenbäck
Senior rättssakkunnig Niclas Slotte, Språkrådets sekreterare
- Övriga:** Justitiekansler Tuomas Pöysti
Referendarieråd Markus Löfman
Äldre justitiekanslerssekreterare Laura Luikku
Ledningens assistent Heidi Tolvanen
- Frånvarande:** Förvaltningssekreterare Anita Husell-Karlström, ÅHS

1. Mötets öppnande

Mötet öppnades av ordförande, lantrådet Veronica Thörnroos, som hälsade alla välkomna. Sekreteraren gjorde en kort presentation av språkrådet och dess funktion varefter medlemmarna och de inbjudna gästerna från justitiekanslersämbetet presenterade sig.

2. Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes.

3. Diskussion med justitiekansler Tuomas Pöysti gällande de språkliga bristerna i kommunikationen mellan landskapsregeringen och statsrådet

Bakgrund

Det finns en fortlöpande problematik kring bristande material på svenska, korta utlåtandetider och att tiden mellan riksdagens behandling och ikraftträdande av aktuell lagstiftning är mycket kort. Sammantaget försvårar detta möjligheten till bedömningar av behoven av lagstiftningsåtgärder inom ramen för åländsk lagstiftningsbehörighet.

Enligt 38 § i självstyrelselagen för Åland ska skrivelser och andra handlingar som utväxlas mellan landskapsmyndigheterna och statens myndigheter avfattas på svenska. Det finns problem med bristande material på svenska, korta utlåtandetider och att tiden mellan riksdagens behandling och ikraftträdande av aktuell lagstiftning är mycket kort. Det har även förekommit situationer där landskapsregeringen som svenskspråkig remissinstans haft kortare utlåtandetider än finskspråkiga instanser. Detta strider både mot likabehandlingsprincipen och god lagberedningssed. Sammantaget försvårar detta möjligheten till bedömningar av behoven av lagstiftningsåtgärder inom ramen för åländsk lagstiftningsbehörighet eller möjlighet att avge utlåtande över hela propositionen. Avsaknad av vissa delar av en proposition på svenska, som till exempel detaljmotiven, medför att landskapsregeringen har svårt att kunna bilda sig en heltäckande uppfattning i utlåtandena och landskapsregeringen har därmed inte heller kunnat ge alla för Åland eventuella relevanta synpunkter.

Den oroväckande trenden är att det svenskspråkiga materialet verkar minska särskilt i tidigare beredningsskeden då det ännu finns möjlighet att påverka det materiella innehållet. Under år 2022 har utkast till regeringens propositioner ofta enbart delvis översatts till svenska. Språkliga brister har under senare delen av 2022 förekommit i princip alla begäranden om utlåtande inom området hälso- och sjukvård. Avsaknad av delar av en proposition på svenska medför att landskapsregeringen har haft svårt att kunna bilda sig en heltäckande uppfattning i sakfrågorna och därmed inte har möjlighet att ge alla för Åland eventuella relevanta synpunkter.

Diskussion

Diskussionen fördes utgående från justitiekanslers utlåtande av den 11 maj 2023 gällande felaktigheter i svenskspråkiga lagförslag som beretts vid olika ministerier. Bakgrunden var en skrivelse från landskapsregeringen. Brådska vid lagberedningen verkar vara ett av de största problemen då skillnader uppstår som skapar svårigheter att höra Åland. Befolkningen oavsett språk ska behandlas på lika grunder och såväl den svenskspråka som den finskspråkiga språkversionen har samma värde.

Enligt Justitiekanslern bör arbetet vid ministerierna organiseras bättre så att det finns tid att ägna sig åt de olika språkversionerna samt att höra Åland medan det ännu går att agera.

I diskussionen lyftes det komplicerade svenska lagspråket inom social- och hälsovårdslagstiftningen, framförallt sådan lagstiftning med tillhörande anvisningar som reglerar barns rätt. Det framhölls att det kan vara bekymmersamt om svenskspråkiga patienter och klienter hamnar i sämre läge på grund av att t.ex. Institutet för hälsa och välfärd (THL) och Social - och hälsovårdsministeriet inte översätter dokument till svenska tillräckligt snabbt. Vidare lyftes att det är ett problem inom idrotten att vissa dokument enbart finns på finska, vilket minskar möjligheten för svenskspråkiga idrottare att delta på lika villkor. Även försenade översättningar av kollektivavtal, tex statens tjänstekollektivavtal kommer ibland ca 6 mån efter den finska versionen på svenska. Prejudicerande domslut lyftes även. Det är viktigt för rättssäkerheten att domar från HD, HFD, AD och MD utges på båda språk.

Kvaliteten på översättningarna diskuterades och vikten av att inte enbart priset är avgörande vid upphandling av översättningar.

Ordförande sammanfattade diskussionen med att konstatera att diskussionen varit mycket värdefull och att det är tydligt att justitiekansler tar språkfrågorna på stort allvar, vilket är oerhört viktigt för Åland och den åländska självstyrelsen.

4. Övriga ärenden

Inga övriga ärenden lyftes.

5. Mötet avslutas

Ordförande avslutade mötet och tackade deltagarna kl 11.30.

Veronica Thörnroos
Ordförande

Niclas Slotte
Sekreterare